

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA

INSTITUTUL DE STUDII DOCTORALE

FACULTATEA DE STUDII EUROPENE

ȘCOALA DOCTORALĂ PARADIGMA EUROPEANĂ

Relații Internaționale și Studii Europene

TEZĂ DE DOCTORAT

Migrație și azil

în spațiul european

REZUMAT

Coordonator științific:

Conf. Univ. Dr. Melania-Gabriela Ciot

Student doctorand:

Renata-Marilena Musta

(căs. Pop)

Cluj-Napoca

2022

Cuprins

Introducere	7
1. Migrația - o alegere complexă	19
2. Protecția internațională a refugiaților și a solicitanților de azil	35
3. Formele migrației internaționale în spațiul european	51
3.1. Crearea de zone de liberă circulație în Europa.....	51
3.2. Directive privind accesul resortisanților țărilor terțe la UE.....	60
3.3. Provocări recente.....	72
4. Acordarea protecției internaționale în spațiul european.....	77
4.1. Protecție internațională în Europa între 1945 și 1999.....	78
4.2. Crearea Sistemului European Comun de Azil.....	80
4.3. The first reforms in the Common European Asylum System.....	90
4.4. Provocări recente.....	94
5. Analiză calitativă și cantitativă a rezultatelor.....	110
5.1. Interpretarea calitativă și cantitativă a rezultatelor cercetării privind experiențele și punctele de vedere ale migranților despre mobilitatea umană în spațiul european.....	110
5.2. Interpretarea calitativă și cantitativă a rezultatelor cercetării privind experiențele și opiniile despre circulația persoanelor în Europa a unor oameni care au nevoie de protecție internațională.....	128
5.3. Interpretarea calitativă a rezultatelor cercetării privind experiența și punctul de vedere despre migrație și azil în Uniunea Europeană a unui cetățean ucrainean aflat în căutarea de protecție în România.....	134
5.4. Interpretarea calitativă și cantitativă a rezultatelor cercetării privind opiniile cetățenilor români despre migrație și azil în spațiul european.....	136
5.5. Interpretarea calitativă a rezultatelor cercetării privind contribuția Crucii Roșii la managementul fluxurilor masive de refugiați.....	155
5.6. Interpretarea calitativă a rezultatelor cercetării privind managementul frontierelor în cazuri de fluxuri masive de persoane aflate în căutarea protecției internaționale.....	157
Concluzii	160
Bibliografie.....	167

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană, spațiul Schengen, migrație, azil, alegere, protecție, securitate, provocări, terorism, populism, Brexit, pandemia de COVID-19.

Rezumat

Provocările recente asupra stabilității europene, precum fluxurile masive de refugiați veniți din Africa de Nord și Orientul Mijlociu și răspândirea rapidă a terorismului și a bolilor peste granițe, i-au făcut pe mulți lideri și cetățeni europeni să perceapă persoanele în mișcare ca o amenințare la adresa securității și a prosperității. Prezenta lucrare de cercetare analizează evoluția politicii de migrație și azil a Uniunii Europene și felul în care Acordul Schengen a influențat mișcarea persoanelor în spațiul european de-a lungul timpului, respectiv reformarea celor două în vederea asigurării eficacității și siguranței migrației și a acordării de protecție internațională pe teritorii europene, cu propuneri personale la finalul tezei pentru îndeplinirea acestui obiectiv. Lucrarea este structurată în două părți principale, care răspund la următoarele întrebări de cercetare:

- Care sunt neajunsurile politicii de migrație și azil a Uniunii Europene și ale Acordului Schengen?
- Ce aduc nou reformele deja propuse?
- Ce ar mai putea fi îmbunătățit la aceste instrumente de influențare a migrației și a azilului în spațiul European?

Această teză se referă la migranți ca persoane care își părăsesc locurile de origine în căutarea unor condiții de viață și a unor oportunități mai bune, inclusiv oportunități economice, sociale, politice, culturale, religioase și educaționale mai bune. Ei se mișcă între sau în afara frontierelor unei țări pentru o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă. Este decizia lor să plece pentru ceea ce consideră a fi o viață mai bună. Se pot întoarce oricând la locurile lor de origine, fără pericole la viața sau demnitatea lor umană. Această lucrare se concentrează asupra migrației internaționale bazate pe alegerea oamenilor de a se deplasa dincolo de granițele unei țări. Teza se referă la refugiați ca persoane care își părăsesc țările de origine forțate de violență extremă produsă în special de conflicte de scară largă care le pun în pericol integritatea fizică. Ei pleacă deoarece se tem că viața lor este în pericol, solicitând azil în alte țări. Refugiații beneficiază de protecție specială prin legislația internațională și nu pot fi trimiși înapoi în țările lor de origine cât timp încă există amenințări la adresa vieții lor în acele locuri.

Motivele care au stat la baza abordării politicii de migrație și azil a Uniunii Europene și a Acordului Schengen sunt actualitatea și controversa asupra subiectului și faptul că migrația și azilul ne afectează pe toți într-un fel sau altul. Migranții și refugiații sunt prezenți în toată Europa și mișcarea lor influențează luarea deciziilor și politicile publice, ceea ce afectează inevitabil viețile tuturor europenilor. Consider că este important să învățăm din felul în care state europene au gestionat migrația și azilul pe teritoriile lor și consecințele acestei gestionări pentru a putea elabora politici de migrație și azil eficiente care să satisfacă nevoile deopotrivă a cetățenilor europeni și a migranților și refugiaților prezenți în Europa. Noutatea temei constă în analiza multidimensională, atotcuprinzătoare a fenomenelor migrației și azilului în Europa, a reformelor prevăzute și a efectelor pe care acestea le vor avea asupra modului de viață al cetățenilor europeni și în propunerile personale de la sfârșitul lucrării pentru un management mai eficient și mai sigur al migrației și azilului în Europa.

Această lucrare examinează migrația și azilul în Uniunea Europeană și în statele semnatare ale Acordului Schengen de la formarea primelor Comunități Europene, cercetează relația dintre ultimele evenimente majore care au avut loc în lume reprezentate în special de războaie civile, valuri migratoare masive și răspândire a terorismului și a bolilor, și nevoia europenilor de reforme în politica europeană de migrație și azil și în Acordul Schengen, analizează controversa actuală asupra subiectului și oferă sfaturi despre felul în care politica de migrație și azil a UE și Acordul Schengen pot fi îmbunătățite pentru un management mai bun al acestor fenomene în Europa prin adoptarea unui *design explorer de studiu de caz* cu o *funcție prospectiv-descriptivă*. Abordarea temei este deopotrivă *descriptivă* prin prezentarea migrației și a azilului în Europa și formularea de observații și concluzii despre aceste fenomene, și *exploratorie* prin noul mod de a analiza aceste fenomene, un mod multidimensional, care acoperă toate aspectele lor.

Tehnicile analitice folosite sunt interpretarea datelor calitative și cantitative colectate prin *chestionare* completate de migranți, refugiați și cetățeni români, *interviuri semi-structurate* cu un beneficiar de protecție temporară și cu un reprezentant al Crucii Roșii – filiala Satu Mare precum și *răspunsul* Poliției de Frontieră Române privind managementul valurilor masive de persoane în căutarea protecției internaționale care au trecut frontiera din Ucraina în România, și *analiza secundară a datelor* constând într-o investigație științifică bazată pe informații culese din baze de date, rapoarte ale organizațiilor internaționale despre situația în Europa, cărți de specialitate și articole în jurnale academice și în reviste profesionale precum și ziare prezentând situația persoanelor implicate direct în migrație și azil în Europa. În abordarea analizei secundare a datelor, se vor examina date deopotrivă cantitative și calitative, utilizând tehnici corespunzătoare

de analiză precum *analiza statistică* a mișcării persoanelor spre țări europene și *analiza discursurilor* liderilor europeni despre fenomenele migrației și azilului. Metoda principală folosită este studiul de caz.

Lucrarea este structurată în două părți principale care tratează obiectele analizei. Prima parte, organizată în patru capitole, prezintă migrația și azilul cu cauzele, formele, caracteristicile și consecințele lor. De asemenea, această parte cercetează acorduri internaționale care au de-a face cu protecția drepturilor omului semnate de mai multe state europene, inclusiv Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convențiile de la Geneva și protocoalele lor adiționale precum și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Obiectivul principal al acestei părți este de a analiza politica de migrație și azil a Uniunii Europene și Acordul Schengen, reformele propuse în domeniul migrației și azilului în spațiul european și efectele lor asupra accesului persoanelor în Europa și asupra întregii funcționări a Uniunii Europene și a comunității create prin semnarea Acordului Schengen, răspunzând în acest fel la **primele două întrebări de cercetare**.

Primul capitol prezintă diferențele de semnificație între termenii *migrant* și *refugiat* și analizează migrația, un fenomen complex care afectează indivizi, societăți, state, regiuni și întreaga lume, prin menționarea felului în care aceasta este descrisă de organizații internaționale, definită de specialiști în domeniu și inclusă în legislația internațională, prin referirea la principalele teorii ale migrației și anume *teoria neoclasică a migrației*, *modele comportamentale*, *noua economie a migrației forței de muncă*, *teoria pieței muncii duale*, *teoria sistemelor lumii*, *teoria rețelelor*, *cauzalitatea cumulativă a migrației* și *sisteme de migrație*¹, și prin prezentarea etapelor procesului migrației și anume *pre-migrație*, *migrație* și *post-migrație*, principalele tipuri de migrație și anume *migrația economică*, *reîntregirea familiei* și *migrația pentru studii*, precum și efectele pandemiei de COVID-19 asupra circulației persoanelor în lume exprimate prin diferite restricții asupra mobilității umane inclusiv lockdown-uri, limitări ale circulației persoanelor în interiorul și în exteriorul granițelor țărilor, distanțare fizică și ținerea indivizilor infectați în izolare și pe contactii lor în carantină. În realitatea zilei de azi, migrației este un fenomen complex produs de o combinație de dorințe ale persoanelor, aspirații și motivații, condiții în țările de origine, oportunități în țările gazdă, diferențe între țările care trimit și cele care primesc migranți, influența familiilor, comunităților sau rețelelor de migranți, expansiunea companiilor internaționale și alte caracteristici ale globalizării sau ale capitalismului.

---

¹ Tuba Bircan *et. al.*, "Gaps in Migration Research. Review of migration theories and the quality and compatibility of migration data on the national and international level", *HumMingBird*, Iulie 2020, p. 7, https://www.researchgate.net/publication/343382422_Gaps_in_Migration_Research_Review_of_Migration_Theories_and_the_Quality_and_Compatibility_of_Migration_Data_on_the_National_and_International_Level, accesat la data de 29.11.2020.

Al doilea capitol analizează acordarea protecției internaționale de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial până în prezent prin arătarea felului în care aceasta a fost inclusă în legislația internațională și prin prezentarea instrumentelor principale utilizate pentru asigurarea dreptului persoanelor la protecție internațională cum ar fi Convenția Privind Statutul Refugiaților încheiată la Geneva în 1951 și Protocolul ei din 1967, principalele principii care guvernează responsabilitatea statelor de a proteja persoanele care au nevoie de ajutor inclusiv principiul *nereturnării*, declanșatorii valurilor masive de refugiați cum ar fi eșecul statal, conflictul, genocidul și terorismul, organizații umanitare internaționale inclusiv Comitetul Internațional al Crucii Roșii și Medici fără Frontiere, diferențele de semnificație între termenii *refugiat* și *solicitant de azil*, felul în care circulația refugiaților poate destabiliza regiuni întregi, rolul mass-media în formarea de atitudini cu privire la refugiați și solicitanți de azil și efectele pandemiei de COVID-19 asupra accesului persoanelor la protecție internațională cum ar fi limitarea accesului persoanelor la protecție internațională, mai puține întoarceri voluntare și relocări către alte țări a persoanelor care necesită protecție internațională și exacerbarea xenofobiei și a discriminării împotriva refugiaților și a solicitanților de azil.

Al treilea capitol analizează fenomenul migrației internaționale în spațiul european prin prezentarea unei scurte istorii a migrației internaționale în spațiul european de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial până în prezent cu înființarea și dezvoltarea principalelor organizații în regiune cu accent asupra Uniunii Europene și crearea spațiului Schengen, instrumentele principale utilizate pentru gestionarea migrației internaționale spre UE și spațiul Schengen inclusiv Directiva UE privind reîntregirea familiei, Directiva UE privind Cartea Albastră, Directiva UE privind Permisul Unic de Muncă, Directiva UE privind Regimul Lucrătorilor Sezonieri, Directiva UE privind Transferul în cadrul Aceleiași Companii, Directiva UE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair și Codul Frontierelor Schengen, provocările noului mileniu pe care le înfruntă migrația internațională cum ar fi efectele crizei financiare mondiale din 2007-2008, ale politizării migrației și ale pandemiei de COVID-19 asupra mobilității în spațiul european, prezentele tipuri de migrație în Europa și reformele propuse ale politicii de migrație și azil a UE și ale Acordului Schengen cu accent asupra migrației internaționale.

Pe baza Propunerii Comisiei Europene din 2016 de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate care a menționat deficiențele Directivei UE privind Cartea Albastră din 2009 cum ar fi condițiile restrictive de admitere și acordarea unei

mobilități intra-UE limitate și care a sugerat modificarea Directivei UE privind Cartea Albastră inclusiv pentru a cuprinde și a îngădui beneficiarilor de protecție internațională și membrilor familiilor cetățenilor UE care sunt resortisanți ai țărilor terțe să aibă acces la Cartea Albastră a UE, a obliga statele membre UE de a acorda doar Cartea Albastră europeană lucrătorilor cu înaltă calificare veniți din țări terțe spre teritoriile lor în locul permiselor naționale, a scurta durata solicitată în contractul de muncă sau în oferta fermă de angajare, a face locurile de muncă înalt calificate accesibile în totalitate deținătorilor de Carte Albastră europeană, a facilita accesul deținătorilor de Carte Albastră europeană la statutul de rezident pe termen lung, a permite intrarea și șederea lor în alte state membre UE pentru activități economice și a facilita mobilitatea lor între statele membre UE prin scurtarea perioadei cerute de ședere în primul lor stat membru UE la un an și renunțarea la diferite condiții când aceștia aplică pentru Cartea Albastră europeană în al doilea stat membru UE, Directiva UE privind Cartea Albastră din 2009 a fost abrogată de Directiva UE din 2021 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate.

Al patrulea capitol analizează acordarea protecției internaționale în spațiul european prin prezentarea unei scurte istorii a protecției internaționale în regiune de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial până în prezent cu accent asupra managementului celor mai mari valuri de persoane în căutare de protecție internațională în regiune având loc în 1945, 1989, anii 1990, 2015 și 2022, formele principale de protecție internațională folosite în Europa și anume protecția oferită refugiaților și solicitanților de azil, protecția temporară și protecția subsidiară, provocările recente cu care se confruntă protecția internațională în regiune inclusiv creșterea populismului, securitizarea refugiaților și pandemia de COVID-19, instrumentele principale utilizate pentru gestionarea persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale în țări europene și anume Regulamentul Dublin, Regulamentul Eurodac, Directiva privind Condițiile de Primire, Directiva privind Standardele Minime, Directiva privind Procedurile de Azil și Directiva privind Protecția Temporară precum și reformele propuse ale politicii de migrație și azil a UE și ale Acordului Schengen cu accent asupra acordării protecției internaționale.

În timp ce diviziunea dintre liderii politici europeni cu privire la acceptarea sau respingerea persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale în Europa s-a reflectat în implicarea lor într-o politică a speranței sau într-o politică a fricii, atitudinile cetățenilor europeni cu privire la nou-veniți s-a reflectat în empatia, compasiunea și sprijinul oferit de ei persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale sau în opiniile lor negative sau chiar tratament ostil aplicat acelor persoane percepute ca amenințări la adresa securității, identității, culturii, religiei sau bunăstării lor generale exprimate prin frică, xenofobie, islamofobie, rasism, naționalism

feroce, discriminare și crime împotriva persoanelor în căutare de protecție internațională în Europa. Totuși, printre persoanele aflate în căutarea protecției internaționale în Europa, nu au fost doar victime ci și perpetuatori ai violenței după cum s-a văzut în hărțuirea sexuală a mai mult de 1200 femei tinere și alte infracțiuni comise în special de bărbați de origine nord-africană în Germania în Ajunul Anului Nou din 2015-2016. Reprezentările mediatice ale persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale în Europa fie ca victime ale violenței sau ca amenințări la adresa bunăstării societăților lor gazdă au influențat puternic percepțiile publice și atitudinile cu privire la acele persoane fie prin stârnirea compasiunii și a solidarității față de ei sau prin exacerbarea sentimentelor negative împotriva lor.

Propunerea din 2016 a Comisiei Europene de modificare a Regulamentului Dublin a vizat extinderea definiției membrilor de familie, setarea de limite de timp mai scurte pentru diferite etape ale procedurii, eliminarea procedurii de conciliere, ștergerea mecanismului de alertă timpurie din regulament și înființarea unui mecanism de repartizare corectiv pentru repartizarea echitabilă a solicitanților de protecție internațională între statele membre UE în cazuri de presiune disproporționată pe sistemele de azil ale unor țări UE, printre altele. Prin propunerea din 2016 a Comisiei Europene de modificare a Regulamentului Eurodac s-a intenționat extinderea domeniului de aplicare a Regulamentului Eurodac pentru a include posibilități de stocare și căutare a datelor despre resortisanți ai țărilor terțe sau apatrizi care nu au aplicat pentru protecție internațională și de transmitere și comparare a datelor despre resortisanți ai țărilor terțe găsiți în ședere ilegală în state membre UE fără să fi aplicat pentru azil, introducerea obligației statelor membre UE de a lua nu numai amprente digitale ci și imaginile faciale ale subiecților în vederea transmiterii lor către Sistemul Central al Eurodac și a stocării și comparării lor ulterioare și partajarea datelor în condiții stricte cu anumite țări terțe doar pentru returnarea indivizilor și posibilitatea experților Frontex și ai Biroului European de Sprijin pentru Azil de a lua amprente digitale ale indivizilor și de a le transmite către Sistemul Central al Eurodac în numele statelor membre UE conform deciziilor acelor state membre UE în acest sens, printre altele. Propunerea din 2016 a Comisiei Europene de modificare a Directivei privind Condițiile de Primire a vizat extinderea definiției membrilor de familie, clarificarea conform căreia condițiile materiale de primire cu excepția alocațiilor zilnice nu puteau fi reduse sau retrase și prevederea dreptului solicitanților la asistență medicală și la tratament demn chiar dacă au fost găsiți prezenți ilegal în state membre UE, a obligației statelor membre UE de a atribui anumite locuri ca reședință pentru solicitanți în anumite circumstanțe cum ar fi posibilitatea dispariției acestora precum și a dreptului statelor membre UE de a lua în custodie publică

solicitanții de protecție internațională care nu și-au îndeplinit obligația de a locui în locurile atribuite, printre altele.

A doua parte și ultimele paragrafe ale lucrării răspund la **prima și la ultima întrebare de cercetare** prin analizarea experiențelor, opiniilor și sugestiilor cu privire la politicile de migrație și azil ale migranților economici și religioși, ale studenților internaționali, ale persoanelor care necesită protecție internațională, ale cetățenilor români care trăiesc în țara lor de origine și majoritatea care nu au migrat niciodată și au mulți migranți în țările în care trăiesc, ale unui reprezentant al Crucii Roșii – filiala Satu Mare și ale Poliției de Frontieră Române prezentate în timpul unor interviuri semi-structurate sau prin chestionare sau răspunsuri la solicitări și prin oferirea de recomandări personale privind felul în care politica de migrație și azil a Uniunii Europene și Acordul Schengen pot fi îmbunătățite. Al cincilea capitol examinează experiențele și opiniile ale 34 migranți care trăiesc în state europene, ale 11 persoane aflate în căutarea protecției internaționale în România și ale 111 cetățeni români exprimate prin răspunsurile lor la chestionare, experiențele și părerile unei persoane care a fugit de conflictul din Ucraina și a căutat protecție în România și ale reprezentantului Crucii Roșii – filiala Satu Mare relatate prin interviuri semi-structurate și felul în care Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Române a gestionat valurile masive de persoane venite din Ucraina în căutarea protecției internaționale în România descrise prin răspunsul instituției la o solicitare de informații în acest sens.

Cei 34 migranți care și-au relatat experiențele și opiniile despre migrație și azil în spațiul european prin răspunsurile lor la două chestionare au avut vârste cuprinse între 21 și 56 de ani și au fost persoane care au migrat din România în Regatul Unit (26%), din România în Franța (12%), din România în Austria (12%), din Republica Moldova în România (12%), din România în Germania (9%), din România în Ungaria (6%), din România în Spania (3%), din România în Belgia (3%), din România în Norvegia (3%), din România în Țările de Jos (3%), din România în Danemarca (3%), din România în Irlanda (3%), din România în Portugalia (3%) și din Italia în România (3%). Aceștia au răspuns la întrebări legate de motivele migrării lor din țara de origine în țara gazdă, dacă sunt dispuși să respecte legea și valorile țării gazdă, dificultățile întâmpinate în călătoria lor spre țara de destinație sau cu privire la integrarea lor în societatea gazdă, dacă drepturile lor au fost respectate și nevoile și așteptările lor au fost satisfăcute în țara gazdă, dacă și-au ajutat familia/prietenii/comunitatea de acasă și sub ce formă, îmbunătățirile care ar putea fi făcute la nivelul Uniunii Europene pentru o experiență a migrației mai bună (în ceea ce privește călătoria, cazarea, integrarea etc.), planul lor de a sta să locuiască în țara gazdă actuală, de a merge să locuiască în altă țară sau de a se întoarce în țara lor de origine, diferențele dintre țara lor de origine și țara lor gazdă care i-au determinat să stea în țara gazdă, felul în care ar trebui să fie

condițiile în țara lor de origine să îi facă să se întoarcă, felul în care atacurile teroriste în mai multe state europene au influențat migrația în Europa și în care măsurile luate de state pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 au afectat mobilitatea umană în Europa, opiniile lor despre pregătirea Uniunii Europene pentru a putea face față unor fenomene precum crize de refugiați, migrație masivă și amenințări teroriste precum și părerile lor despre felul în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților.

Cele 11 persoane aflate în căutarea protecției internaționale în România care și-au relatat experiențele și opiniile despre migrație și azil în spațiul european prin răspunsurile lor la două chestionare au avut vârste cuprinse între 27 și 66 de ani și au fost persoane care au fugit de conflictul din Ucraina pentru protecție în România (73%) și persoane care au venit din Palestina în România în căutarea protecției internaționale (27%). Acestea au răspuns la întrebări cu privire la motivele care au stat la baza venirii lor în România, un stat membru al Uniunii Europene, voința lor de a respecta legea și valorile României și ale Uniunii Europene, dificultățile pe care le-au întâmpinat în călătoria spre România sau cu privire la integrarea lor în societatea românească, dacă au solicitat sau au intenționat să solicite azil în România, dacă și-au dorit să se integreze în societatea românească, dacă au fost despărțiți de familia lor, locația celorlalți membri ai familiei lor și dacă vor încerca să se reunească cu ei, dacă drepturile lor au fost respectate și nevoile și așteptările lor au fost satisfăcute în România, îmbunătățirile care ar putea fi făcute la felul în care tratează România și, în general, Uniunea Europeană, solicitanții de azil și refugiații, planul lor de a rămâne în România, de a merge în altă țară sau de a se întoarce în țara lor de origine la încetarea ostilităților în țara lor de origine sau când motivele plecării lor încetează să existe, felul în care ar trebui să fie condițiile în țara lor de origine să îi facă să se întoarcă, felul în care măsurile luate de state pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 au afectat mobilitatea umană în Europa, opiniile lor despre pregătirea Uniunii Europene pentru a putea face față unor fenomene precum crize de refugiați, migrație masivă și amenințări teroriste precum și părerile lor despre felul în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților. Aceleași întrebări au fost folosite ca un ghid de interviu pentru a afla experiența și opiniile despre migrație și azil în Uniunea Europeană a unei persoane de 38 de ani care a venit din orașul ucrainean Vinița în România în căutarea protecției internaționale relatate prin intermediul unui interviu semi-structurat.

Cei 111 cetățeni români cu vârste cuprinse între 20 și 71 de ani care conviețuiesc cu migranți sau refugiați în zona în care locuiesc și-au exprimat opiniile despre migrație și azil în spațiul european prin răspunsurile lor la un chestionar cuprinzând întrebări legate de posibila lor experiență de a fi fost plecați vreodată în străinătate (pentru lucru, studiu, reîntregirea familiei etc.) pentru mai mult de 3 luni, percepția lor despre venirea migranților sau a refugiaților să locuiască în zona în care locuiau ei, dacă credeau că migranții și refugiații respectă legea și valorile societăților gazdă, voința lor de a-i ajuta pe migranți și refugiați să se integreze în societatea lor și sub ce formă, felul în care credeau că prezența migranților sau a refugiaților (ar) influența viața de zi cu zi, securitatea și piața muncii în zona în care trăiau ei, dacă acceptau sau ar accepta diversitatea culturală, religioasă, lingvistică și etnică a migranților și a refugiaților, opiniile lor despre felul în care autoritățile locale și naționale precum și Uniunea Europeană au gestionat fluxurile masive de migranți și refugiați, dacă credeau că autoritățile locale și naționale precum și Uniunea Europeană au asigurat securitatea și dezvoltarea zonelor în care populațiile locale co-existau cu migranți sau refugiați, opiniile lor despre pregătirea Uniunii Europene pentru a putea face față unor fenomene precum crize de refugiați, migrație masivă și amenințări teroriste precum și părerile lor despre felul în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților.

Doamna Rodica Margareta Borlan, director executiv al Crucii Roșii – filiala Satu Mare, a prezentat contribuția activităților umanitare ale Crucii Roșii la managementul valurilor masive de persoane venite din Ucraina în județul român Satu Mare în căutarea protecției de la intensificarea conflictului din Ucraina începând cu luna februarie 2022, dificultatea întâmpinată de organizație în acordarea ajutorului umanitar, neajunsurile în acordarea generală a protecției persoanelor care au avut nevoie de ea și îmbunătățirile care pot fi aduse la managementul fluxurilor de migranți și refugiați de către Uniunea Europeană în cadrul unui interviu semi-structurat. Doamna Borlan a răspuns la întrebări privind fluxul zilnic al persoanelor care au trecut granița din Ucraina în România la punctul de trecere al frontierei la care i-au primit de la începutul conflictului în Ucraina, starea fizică/mentală/emoțională a persoanelor care au fugit de conflictul din Ucraina în România, dacă au avut suficiente resurse umane, materiale și financiare pentru a-și desfășura activitățile de asistență umanitară cu persoanele care au fugit de conflictul din Ucraina în România, felul în care filiala Satu Mare a Crucii Roșii a ajutat persoanele care au fugit de conflictul din Ucraina în România, obstacolele întâmpinate în oferirea asistenței umanitare persoanelor care au fugit de conflictul din Ucraina în România, dacă credea că nevoile de bază ale persoanelor care au fugit de conflictul din Ucraina în România au fost satisfăcute, opinia ei

despre lucrurile care ar mai fi putut fi făcute de autoritățile locale sau de Crucea Roșie pentru binele acelor persoane, lucrurile care ar mai fi putut fi făcute/s-ar mai putea face de autoritățile române sau de Uniunea Europeană pentru un management mai bun al crizei refugiaților ucraineni, opinia ei despre pregătirea Uniunii Europene pentru a putea face față unor fenomene precum crize de refugiați, migrație masivă și amenințări teroriste precum și părerea ei despre felul în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților.

Ca răspuns la o invitație la un interviu în care un reprezentant al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Române ar fi fost întrebat despre numărul cetățenilor ucraineni care au intrat și au ieșit din România atât prin punctele de trecere a frontierei cât și la „frontiera verde” începând cu data de 24 februarie 2022, măsurile luate în legătură cu cetățenii ucraineni care au intrat ilegal în România de la începutul războiului în Ucraina, numărul cetățenilor ucraineni care au solicitat azil la frontiere la intrarea în România, diferențele privind formalitățile de control între trecerea din Ucraina (care nu face parte din Uniunea Europeană) în România (un stat membru UE) și din România (care nu face parte din Schengen) în Ungaria (un stat Schengen), felul în care Poliția de Frontieră Română a gestionat valurile masive de cetățeni ucraineni de la frontiera România-Ucraina și de la frontiera România-Ungaria de la intensificarea conflictului în Ucraina și în care măsurile luate de state pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 au influențat trecerea granițelor româno-ungare și româno-ucrainene, dificultățile întâmpinate în managementul trecerilor frontierelor din Ucraina în România și din România în Ungaria de către cetățenii ucraineni începând cu data de 24 februarie 2022, îmbunătățirile care puteau fi aduse procedurilor de control pentru un management mai bun al trecerilor frontierelor de către persoanele care fug din calea conflictelor, dacă Uniunea Europeană a fost pregătită corespunzător pentru a putea face față unor fenomene precum crize de refugiați, migrație masivă și amenințări teroriste sau nu și felul în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților, Centrul de Informare și Relații Publice din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Române a fost abilitat să ofere informații despre migrația ilegală la frontiere printr-o analiză cu privire la fenomenul migrației ilegale în raport cu încercarea persoanelor care au fost depistate trecând ilegal frontierele.

Neajunsurile în managementul migrației și al azilului de către Uniunea Europeană și țările Schengen menționate de respondenți au inclus dificultăți în adaptarea la normele, sistemul

social și sistemul medical, condițiile de lucru sau cerințele sistemului educațional al țării gazdă, în obținerea vizei sau a permisului de ședere, în găsirea de locuri de muncă în țările gazdă, în găsirea de locuri de închiriat sau în învățarea limbii locale, cozile lungi și timpul lung de așteptare la granițe, reacțiile tardive la situații de fluxuri masive de migranți și refugiați, favorizarea migranților și a refugiaților în detrimentul populațiilor locale și lipsa securității la frontierele externe ale UE.

Potrivit respondenților, felul în care Uniunea Europeană ar gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților a inclus alocarea unui timp mai scurt controalelor la frontiere, facilitarea unui tranzit mai rapid prin punctele de control vamal și reducerea pe cât posibil a controalelor și a altor cerințe stricte la trecerea frontierei în Uniunea Europeană cel puțin pentru anumite categorii de migranți care s-au stabilit legal pe teritoriu UE, chirii mai accesibile în țările gazdă, o strategie și un plan bine dezvoltat, sesiuni mixte de educare și schimb cultural, personal pregătit corespunzător la punctele de trecere a frontierelor, șanse egale de angajare în sectorul public, folosirea și consolidarea resurselor umane și materiale din directa vecinătate a statelor sau teritoriilor în care merg migranții sau refugiații pentru facilitarea managementului fluxurilor majore, o expertiză psihologică pentru persoanele sosite din Lumea a Treia în țările occidentale, respectarea drepturilor migranților, ale refugiaților și ale populațiilor locale, o comunicare continuă între Uniunea Europeană și statele membre, crearea de planuri în prealabil și de exerciții militare sau administrative care ar pregăti societățile pentru obstacole viitoare, o selecționare corespunzătoare, asigurarea securității umane și lăsarea doar a migranților care dețin documente de identitate pe teritoriile statelor membre UE, integrarea persoanelor de toate categoriile de vârstă, beneficierea de experiențele anterioare ale migranților și refugiaților, acordarea de hrană, apă, locuri de muncă, salarii suficiente și la nivel european, locuințe, cazare, lucrurile strict necesare pentru refugiați, sprijin și consiliere psihologică pentru refugiați, transparență, legislație clară, specifică și concisă, traducători, voluntari, personal de sprijin, facilități pentru companiile care angajează migranți sau programe de integrare în comunitate și crearea de locuri de muncă, tabere de refugiați, centre care să faciliteze și să monitorizeze integrarea migranților și a refugiaților în societate, măsuri și politici proactive cu scopul principal de a integra migranți și refugiați, un acord de colaborare unitar cu toate țările indiferent dacă fac sau nu parte din UE, proceduri bine stabilite pentru toate tipurile de scenarii, planuri de urgență, facilități sociale și educaționale care să descurajeze lenea și ne-integrarea sau politici pozitive pentru bunăstarea societății.

Alte moduri în care Uniunea Europeană ar putea gestiona mai bine fluxurile de migranți și refugiați asigurând, în același timp, securitatea și prosperitatea populațiilor locale precum și protecția și binele migranților și refugiaților menționate de respondenți au inclus alocarea de fonduri (mai multe, suplimentare sau suficiente zonelor afectate de criză sau țărilor care au acceptat refugiați), pregătirea populației pentru integrarea migranților și a refugiaților, facilitarea accesului migranților sau al refugiaților la asistență medicală, educație și transport gratuit sau a integrării lor (cât de rapide) în societățile gazdă, suplimentarea personalului care asigură securitatea națională și echiparea lui corespunzătoare, asigurarea coridoarelor umanitare, selecționarea mai bună a migranților și a refugiaților, educarea cetățenilor UE despre toleranță sau a migranților și a refugiaților despre necesitatea de a se supune regulilor țării gazdă sau despre cultura, valorilor, regulile și situația curentă a societății gazdă și despre situația pe piața muncii și oportunități, integrarea migranților și a refugiaților în societățile gazdă, separarea indivizilor care reprezintă o amenințare pentru societate (teroriști, criminali) prin supravegherea și controlul nivelului de integrare, simplificarea procedurilor pentru obținerea cetățeniei sau a statutului de rezident, repartizarea egală a migranților, refugiaților sau resurselor între statele membre UE, intervenția UE în zonele problematice de origine ale migranților astfel încât migrația să poată fi un act voluntar și nu o necesitate, limitarea numărului de migranți sau refugiați (strânși într-o anumită zonă pentru integrarea lor mai ușoară în acea zonă), desemnarea clară de țări și regiuni ale țărilor în care să fie create spații special amenajate pentru primirea, cazarea și îngrijirea tuturor migranților și refugiaților, un control amănunțit al migranților și refugiaților în timpul trecerii frontierelor, mai multă implicare din partea UE în bunăstarea țărilor mai puțin dezvoltate pentru un nivel de trai decent acolo, monitorizarea migranților sau a refugiaților, recunoașterea importanței dialogului și a comunicării constante, impunerea de reguli stricte, o cooperare mai strânsă cu autoritățile locale, implicarea și coordonarea mai bună a autorităților locale competente, descurajarea valurilor de migranți și refugiați, practicarea echității și a corectitudinii, controale periodice în taberele de refugiați și managementul corect și eficient al fondurilor alocate pentru proiecte care vizează crearea de locuri de muncă, locuințe sau orice alt ajutor pentru populația aflată în dificultate.

Concluziile conțin răspunsurile clare la întrebările de cercetare, oferă recomandări de politici cu argumente bine întemeiate despre îmbunătățirile care pot fi aduse politicii de migrație și azil a Uniunii Europene și Acordului Schengen pentru creșterea siguranței și a eficienței proceselor pe care le implică migrația și azilul în Europa și menționează posibile direcții viitoare de cercetare. Recomandările personale iau în considerare analiza politicilor actuale de migrație și azil și a reformelor propuse în acest domeniu, aspectele de care se plâng cetățeni europeni, lideri

europeni, migranți, refugiați și reprezentanți ai organizațiilor umanitare neguvernamentale și ai instituțiilor publice, analiza propunerilor persoanelor intervievate, a opiniilor persoanelor care au completat chestionarele și a răspunsului Poliției de Frontieră Române în acest sens și armonizarea politicilor Uniunii Europene. Posibilele consecințe ale acestor recomandări asupra mobilității umane în Europa, asupra funcționării Uniunii Europene și aplicabilitatea și revizuirea Acordului Schengen sunt, de asemenea, analizate în această parte a lucrării.

Rămân trei posibile scenarii de viitor principale pentru evoluția politicii de migrație și azil a Uniunii Europene și a Acordului Schengen. Primul scenariu presupune mai multe limitări asupra accesului resortisanților țărilor terțe la UE și la spațiul Schengen cu accent asupra asigurării securității cetățenilor proprii ai UE și ai țărilor Schengen, al doilea implică mai multă libertate pentru resortisanți ai țărilor terțe de a avea acces la UE și la țările Schengen și de a circula mai liber în UE și în spațiul Schengen cu scopul de a crește competitivitatea și de dezvoltat mai mult acele zone și un al treilea posibil scenariu de viitor care presupune o combinație de libertate sporită pentru resortisanți ai țărilor terțe și securitate sporită pentru populațiile locale. Revizuirea directivelor UE care prevăd proceduri privind intrarea și șederea resortisanților țărilor terțe în state membre UE pentru activități lucrative, reîntregirea familiei, studii, cercetare, formare profesională, voluntariat și muncă au pair într-un fel în care să le permită resortisanților țărilor terțe care sunt admiși pe teritoriul unui stat membru UE sau care locuiesc în mod legal într-un stat membru UE să beneficieze de circulație liberă în întreaga UE și de posibilitatea de a fi angrenați în orice activitate lucrativă în orice țară UE pe parcursul șederii lor acolo ar face UE mai atractivă pentru resortisanți ai țărilor terțe și ar putea contribui la competitivitatea UE și la dezvoltarea și bunăstarea statelor membre UE și ale migranților. Libera circulație a resortisanților țărilor terțe admiși sau care locuiesc legal în state membre UE în întreaga Uniune Europeană ar presupune întărirea securității la frontierele externe ale UE, controale amănunțite prin care numai persoanele care nu reprezintă vreun pericol ar primi acces la zona de liberă circulație.

Actualul Regulament Dublin plasează povara gestionării aflurilor mari de resortisanți ai țărilor terțe care caută protecție în UE pe primele state membre UE de intrare ale acelor persoane. Este nevoie de cooperare strânsă și de solidaritate din partea tuturor statelor membre UE în managementul valurilor masive de persoane aflate în căutarea protecției în Uniunea Europeană prin sprijin pentru controlul de securitate al acelor persoane la intrarea lor în UE și repartizarea lor echitabilă între statele membre UE pe baza unui mecanism de alocare consimțit și respectat de toate statele membre UE. Comunicarea deschisă și negocierea sunt necesare pentru un acord privind un astfel de mecanism de alocare întrucât toate țările UE au propriile

particularități, nivel de dezvoltare, posibilități și experiență în gestionarea persoanelor care necesită protecție internațională. UE trebuie să acționeze ca o uniune, în care membrii se ajută unul pe celălalt în momente dificile pentru binele colectiv și posibilitatea de a se dezvolta mai bine împreună decât individual. Uniunea Europeană a avut în special politici de migrație și azil reactive, Comisia Europeană făcând propuneri pentru modificarea instrumentelor existente care influențează migrația și azilul ca o reacție la anumite situații cum ar fi fluxuri masive de persoane în căutarea protecției internaționale aflate la granițele UE. În acest fel, acțiunea UE a venit de multe ori târziu și din cauza timpului necesar pentru ajungerea la un acord între țările UE cu privire la managementul situațiilor specifice. Uniunea Europeană are nevoie de o politică comună proactivă puternică de migrație și azil, trebuie să se gândească la posibile scenarii de viitor când elaborează și adoptă politici de migrație și azil sau să analizeze politicile existente, să se gândească la ce ar putea merge rău și să vină cu soluții la posibile situații viitoare destabilizatoare, luând în considerare lucruri esențiale precum evoluția evenimentelor pe arena internațională, dezvoltarea tehnologică și efectele globalizării și ale schimbărilor climatice sau ținând pasul cu ultimele tendințe. Politicile UE reactive ar trebui să fie excepția, nu regula.

Mai mult, persoanele ar trebui să fie lăsate să intre sau să stea în state membre UE numai dacă sunt dispuse să respecte sau respectă legile și valorile acelor țări, învață limba oficială, studiază sau muncesc pentru a contribui la bunăstarea și dezvoltarea acelor țări și nu sunt doar o povară pe sistemele sociale ale acelor țări și dacă își doresc sau încearcă să se integreze în societățile gazdă dacă vor să rămână acolo. Cei care comit infracțiuni, inclusiv migrații sau refugiații care fac asta, trebuie să fie pedepsiți corespunzător. UE ar trebui să asigure crearea de (mai multe) locuri de cazare în care persoanele care au nevoie de protecție internațională aflate în tranzit să se poată odihni și să aibă nevoile de bază satisfăcute în țări UE, să crească sprijinul acordat zonelor în care populațiile locale conviețuiesc cu migrații și/sau refugiați pentru a asigura securitatea și dezvoltarea acelor zone, să sporească sprijinul pentru dezvoltarea zonelor sărace sau subdezvoltate ale UE și să acorde atenție sporită acordurilor pe care statele ei membre le încheie cu diferite triburi sau organizații care există sau operează în țările de tranzit ale refugiaților pentru a nu-și lăsa statele membre să se implice în activități care contravin obligațiilor pe care le au care ar putea pune viețile refugiaților în pericol. Acțiunea UE în domeniul migrației și al azilului ar trebui să fie mai vizibilă astfel încât UE să câștige (mai multă) credibilitate. S-ar putea chiar efectua sondaje pentru a afla satisfacția cetățenilor UE cu privire la politicile UE de migrație și azil. Cercetările viitoare în acest domeniu ar trebui să se concentreze pe interacțiunea dintre migrații și refugiați și comunitățile lor gazdă. Mulți cetățeni români care au răspuns la chestionar au crezut că Uniunea Europeană îi favoriza pe migrații și

refugiați și o astfel de percepție ar putea face nativii reticenți în a-i accepta pe nou-veniți. Coexistența pașnică a migranților și a refugiaților cu populațiile europene gazdă depinde de respectul reciproc față de diferențele fiecăruia și de sentimente de solidaritate și responsabilitate și reprezintă cea mai bună cale de urmat.

Limitele analizei constă în etapa actuală a procesului de reformare a politicii de migrație și azil întrucât mai sunt decizii importante de luat și implementat și efectele acestor reforme pot fi văzute doar pe termen lung, precum și în faptul că doar opiniile și sugestiile unor migranți plecați din România în alte țări europene, ale unor migranți și persoane aflate în căutarea protecției internaționale venite din alte țări în România și ale unor cetățeni români sunt analizate în această lucrare. Totuși, acest studiu poate fi un punct de pornire pentru cercetări viitoare în acest domeniu și poate fi luat în considerare de factori de decizie europeni când elaborează politici de migrație și azil.